

Postbus 2894 1000 CW Amsterdam

Aan de woordvoerders integratiebeleid van de vaste
commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Landelijk Bureau
Postbus 2894
1000 CW Amsterdam
Telefoon (020) 346 72 00
Helpdesk (020) 346 72 50
Fax (020) 617 81 55
www.vluchtelingenwerk.nl
info@vluchtelingenwerk.nl

Datum 19 januari 2021
Betreft Inbreng schriftelijk overleg 'Ontwerp van het Besluit inburgering 20.. en
ontwerp van de Regeling inburgering 20..' op 20 januari a.s..
Ons kenmerk O.2.2.21-002.EL

Geachte woordvoerders,

Graag wil VluchtelingenWerk Nederland u hierbij enkele vragen en opmerkingen
meegeven voor uw inbreng voor het schriftelijk overleg over de ontwerpen van het Besluit
en de Regeling inburgering.

Allereerst wil VluchtelingenWerk aandringen op het niet-controversieel verklaren van de
wet- en regelgeving rond inburgering en bepleiten we een spoedige adviesaanvraag voor
de lagere regelgeving bij de Raad van State, zodat verdere vertraging bij de invoering
van de nieuwe wet kan worden voorkomen.

Onevenredig harde sancties

Veel van wat in de ontwerpen van de lagere regelgeving staat, is al eerder bekend
gemaakt en bevat daarom weinig verrassingen. Wat VluchtelingenWerk echter wel
(onaangenaam) verrast is de nadruk op en de hoeveelheid aan sancties. Naast de grote
hoeveelheid boetes, wordt bijvoorbeeld ook een boete opgelegd indien er niet of
nauwelijks sprake is van verwijtbaarheid. Naast dat uit allerlei onderzoeken blijkt dat
financiële sancties contraproductief werken, zien we hier ook heldere parallellen in de
hardheid van wetgeving rondom de toeslagen en bijstand waarin burgers onevenredig
hard worden getroffen door kleine onvolkomenheden, zelfs als er geen sprake is van
opzet of grove schuld. VluchtelingenWerk waarschuwt dat ook het voorgestelde
boetesysteem bij inburgering nieuwe burgers onevenredig hard kan treffen.

Handhaving (Art. 7)

In de Nota van Toelichting (onder 7.) wordt uitgebreid stilgestaan bij het zogenaamde
'doenvermogen' en bij het feit dat de meeste nieuwkomers graag willen inburgeren, maar
dit soms lastig vinden. We zien dit echter onvoldoende terugkomen in de voorliggende
ontwerpen. Men gaat onvoldoende uit van de motivatie en goede wil van nieuwkomers en
dreigt met tal van sancties. Al wordt gesteld dat deze sancties zelden zullen worden
opgelegd, bij veel nieuwkomers zal de vrees ervoor toch steeds aanwezig zijn.
Inburgering zou geen straf moeten zijn maar de motivatie moeten ondersteunen.

VluchtelingenWerk betreurt het daarom dat uitsluitend is gekozen voor sancties en niet voor incentives.

De handhaving is ons inziens onredelijk streng. Naast de hoeveelheid boetes, wordt bijvoorbeeld ook een boete opgelegd indien er “geen sprake is van opzet of grove schuld”¹ Uit de Nota van toelichting (pag. 27) blijkt dat bij deze zogenaamde ‘normale verwijtbaarheid’ wordt gedacht aan een situatie waarbij “de trein of de bus onverwacht niet reed”. Als rekening zou worden gehouden met het ‘doenvermogen’ zou duidelijk zijn dat deze doelgroep in een dergelijke situatie, met een beperkt sociaal netwerk en onder (tijds-)druk, niet altijd in staat zal zijn om op tijd vervangend vervoer te regelen.

Desondanks is sprake van een boete van 50%. Bij “verminderde verwijtbaarheid” valt volgens de NvT (pag. 27) te denken aan problemen in de thuissituatie waardoor belanghebbende onder aanzienlijke psychische druk staat, zoals een ernstige ziekte van een familielid”. In een dergelijke situatie wordt een boete van 25% opgelegd. Onder ‘normale verwijtbaarheid’ valt ook “het vergissen in een afspraak”. Juist omdat vergissen inderdaad ‘normaal’ en menselijk is, zou een waarschuwing volstaan en pas bij herhaling reden kunnen zijn voor het opleggen van een boete.

De verwachting van de regering is dat de regierol en ondersteuning van gemeenten veel sancties en problemen uit de huidige wet zullen voorkomen, maar dit is sterk afhankelijk van de gemeente en de kwaliteit (zie onder ‘Expertise’) van de betrokken medewerkers en biedt onvoldoende garanties dat dergelijke boetes niet zullen worden opgelegd.

VluchtelingenWerk adviseert om met incentives te werken en (o.a. bij de regels voor verzuim en verwijtbaarheid) meer rekening te houden met de omstandigheden, positie en achtergrond van de inburgeringsplichtigen, omdat in veruit de meeste gevallen sprake zal zijn van onmacht en niet van onwil. VluchtelingenWerk Nederland wil zich krachtig verzetten tegen het voorgestelde boetesysteem waarbij inburgeraars onevenredig hoge boetes opgelegd kunnen worden voor niet of nauwelijks verwijtbare zaken.

Expertise

De MBO Raad, Vluchtelingenwerk Nederland en UAF, hebben in hun reactie op de consultatie aangegeven dat er eisen gesteld dienen te worden aan de benodigde expertise voor de afname van de brede intake. De regering ziet echter helaas geen aanleiding om hiervoor in de lagere regelgeving eisen op te nemen. Het stellen van eisen aan medewerkers en de manier waarop zij informatie inwinnen zou de beleidsruimte voor gemeenten te veel inperken.

VluchtelingenWerk is van mening dat voor het afnemen van de brede intake, het opstellen van een PIP en het omgaan met sancties veel deskundigheid is vereist en pleit er daarom voor dat de betrokken medewerkers moeten voldoen aan landelijk vastgelegde kwalificatie-eisen voor de uitvoering van deze taken.

¹ Ontwerpbesluit Art. 7.1, onder 4.c..

Medische ontheffing (Art. 2.7)

Vluchtelingen kampen veelvuldig met psychische of psycho-sociale problemen en bij dergelijke klachten is het lastig in te schatten of en hoelang deze zullen aanhouden. Vanwege de voorwaarde voor ontheffing dat men 'niet binnen vijf jaar aan de inburgeringsplicht kan voldoen', is de uitkomst van een aanvraag voor (gedeeltelijke) ontheffing op medische gronden onzeker. Uit onderzoek² blijkt dat deze ontheffing onder de huidige wet "door de strenge criteria weinig wordt aangevraagd en ook niet vaak toegekend." Indien de (gedeeltelijke) ontheffing niet wordt toegekend komen in de nieuwe de kosten van het medisch advies voor eigen rekening. We vrezen dat dit vluchtelingen met de eerder genoemde klachten, zal weerhouden om een dergelijk advies aan te vragen.

VluchtelingenWerk adviseert om de aanvraag voor de medische ontheffing drempelloos en dus kosteloos te maken.

VluchtelingenWerk maakt zich zorgen over een passend aanbod voor mensen met een visuele of auditieve beperking. Het valt ons op dat in de [beantwoording](#) van vragen van GroenLinks over inburgeringsplichtigen met een beperking de minister voornamelijk ingaat op de mogelijkheid tot het aanpassen van de examenomstandigheden. Echter zeker zo belangrijk is dat er voldoende passend aanbod is van aanbieders met het BOW-keurmerk om te zorgen voor de voorbereiding op die aangepaste examens. Een dergelijk aanbod bestaat namelijk alleen nog zonder dit (voor inburgering belangrijke) keurmerk.

Wat is de stand van zaken m.b.t. de pilots van Visio en worden ook pilots gestart voor een aanbod voor mensen met een auditieve beperking?

Zelfredzaamheidsroute (Art. 3.14)

Naar aanleiding van de consultatie zijn criteria opgenomen waaraan het praktijkdeel van de zelfredzaamheidsroute moet voldoen: de activiteiten moeten plaats vinden in een Nederlandstalige omgeving en niet in isolement. Ook VluchtelingenWerk heeft hiervoor gepleit. Van gemeenten wordt verwacht dat zij in het inburgeringsaanbod aan asielstatushouders het leren van de taal in de B1-route zoveel mogelijk combineren met werk of andere activiteiten die gericht zijn op het meedoen in de Nederlandse samenleving. We zouden daarom graag zien dat de hiervoor genoemde criteria eveneens gelden voor de activiteiten in de B1-route.

VluchtelingenWerk adviseert om voor de activiteiten in de B1-route dezelfde criteria te hanteren die ook gelden voor de activiteiten in de zelfredzaamheidsroute (ontwerpbesluit Art. 3.14 onder 2.b).

Gegevensuitwisseling (Art. 9.7)

Art. 9.7 regelt dat de Minister informatie verstrekt aan de Minister van Justitie en Veiligheid over 'de status van de inburgeringsplicht'.

Wat wordt verstaan onder deze 'status' van de inburgeringsplicht?

² <https://www.kis.nl/artikel/nieuw-inburgeringsstelsel-moet-gezondheidsproblemen-eerder-signaleren>

Ontwerpregeling, Bijlage 2. Eindtermen Kennis van de Nederlandse Maatschappij

De eindtermen van het examenonderdeel 'Kennis van de Nederlandse Maatschappij' worden volgend jaar blijkbaar geactualiseerd. Dat is een goede zaak, want de antwoorden op sommige van de huidige vragen kunnen ons inziens sterk verschillen en zijn onder meer afhankelijk van de persoon, leeftijd, regio, situatie of het moment. Ook staat bv. onder 2.1.: "Weet dat Nederlanders zich zeer direct kunnen uiten, zonder daarmee kwetsend of onbeleefd te willen zijn". We vrezen echter dat men dat laatste soms wel degelijk wil zijn. Soms lijkt er van inburgeraars meer te worden verwacht dan waar veel Nederlanders toe in staat zijn; bv.: "Vat direct geuite kritiek niet persoonlijk op".

VluchtelingenWerk dringt aan op het schrappen van normatieve vragen en vragen over gedrag uit de eindtermen voor Kennis van de Nederlandse Maatschappij.

We hopen dat u onze vragen en opmerkingen wilt betrekken bij het SO.

Met vriendelijke groet,

Sander Schaap
Manager belangenbehartiging